

TEMAT B

Współczesne procesy depopulacji oraz ich oddziaływanie na środowisko geograficzne w wybranej gminie

Wytyczne do wykonania pracy:

1. Wybierz znaną Ci gminę w Polsce (najlepiej w pobliżu miejsca Twojego zamieszkania lub w regionie, gdzie spędzasz wakacje; w przypadku dużych miast może to być dzielnica, jeśli istnieją dla niej dane, opisywane w dalszej części wytycznych), dla której w przeciągu ostatnich 20 lat (dla trzech ostatnich Narodowych Spisów Powszechnych, przeprowadzonych w latach 2002, 2011 i 2021) zaobserwowano zauważalny spadek liczby mieszkańców. Na podstawie dostępnych danych GUS (Bank Danych Lokalnych) oraz innych źródeł opisz zmiany struktury demograficznej (ich charakter i dynamikę) w wybranej gminie w tym okresie. Na podstawie danych wskaż, jakie znaczenie miał ruch naturalny ludności, a jakie ruch wędrownkowy. Jeśli są dostępne dane, to przeanalizuj także zmiany w strukturze gospodarstw domowych.
Uwaga! Jeśli będziesz analizował szeregi czasowe z BDL GUS, to prawdopodobnie odkryjesz, że w okolicach spisów powszechnych (zwłaszcza 2002 i 2021) występują „skoki” liczby ludności, zwłaszcza w młodszych rocznikach (ok. 20-35 lat). Są one związane z tym, że spisy powszechne starają się weryfikować rzeczywistą liczbę ludności, w tym zwłaszcza nierejestrowane migracje.
2. Określ główne przyczyny opisanych zmian, przedstawiając krótki rys historyczny wybranego obszaru. Zwróć w nim szczególną uwagę na procesy i wydarzenia zachęcające lub zniechęcające do imigracji bądź emigracji, np. przemiany w charakterze i strukturze lokalnego rynku pracy, jakość i poziom życia, w tym wynagrodzenia itp. Wykorzystaj w tym celu archiwalne dokumenty lub artykuły z prasy lokalnej, dokumenty planistyczne (np. studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy), a także dane statystyczne. Możesz także przeprowadzić wywiady z mieszkańcami tego obszaru.
3. Dokonaj obserwacji terenowych, które pozwolą zidentyfikować i scharakteryzować miejsca o szczególnym odpływie ludności (nieruchomości opuszczone lub o znaczącym spadku liczby mieszkańców, przekształcenia funkcjonalne budynków w związku ze zmieniającą się strukturą demograficzną i liczbą ludności zamieszkującej w okolicy). Następnie rozważ, odnosząc się do uwarunkowań obszaru, które z czynników (społeczne, ekonomiczne, środowiskowe, inne) w największym stopniu zdecydowały o takim stanie rzeczy.
4. Rozpatrz różne aspekty depopulacji w gminie – wskaż wady i zalety tego zjawiska. Przedstaw zmiany występujące obecnie, a także te, które mogą pojawić się w przyszłości. Poza skutkami społecznymi, ekonomicznymi, czy infrastrukturalnymi, zwróć uwagę także na oddziaływanie opisywanych zmian na środowisko przyrodnicze (antropopresja).
5. Oceń dostępność danych, dokonaj ewaluacji zebranych źródeł, wskazując na ich ograniczenia. Wskaż trudności, które pojawiły się podczas pozyskiwania danych, a także przy próbie wyciągania wniosków.
6. Oceń, czy w aktualnej sytuacji oraz w świetle dostępnych analiz (np. opracowań gminnych), istnieje szansa na zahamowanie zjawiska depopulacji lub odwrócenie dotychczasowego trendu. Zaproponuj działania (dokonywane przez sektor publiczny lub prywatny), które skutecznie mogłyby przyczynić się do poprawy sytuacji w gminie.
7. Nadaj swojej pracy odpowiedni tytuł, wynikający ze specyfiki wybranej gminy i zachodzących w niej zmian demograficznych.

Kryteria oceny pracy

A. Uzasadnienie wyboru gminy, sformułowanie tytułu pracy i jego zgodność z treścią opracowania	10 pkt
B. Wnikliwość i poprawność opisu zmian demograficznych oraz przyczyn zmian struktury demograficznej	20 pkt
C. Wnikliwość i poprawność opisu efektów zmiany liczby ludności na różne aspekty życia	20 pkt

mieszkańców, w tym w szczególności wskazanie przejawów depopulacji w zagospodarowaniu przestrzennym

D. Umiejętność formułowania wniosków, dokonywania oceny oraz proponowania rozwiązań wpływających na zmianę sytuacji demograficznej gminy	15 pkt
E. Zakres i poprawność dokumentacji graficznej	15 pkt
F. Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania źródeł (literatury), przypisy, konstrukcja opracowania	15 pkt
G. Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela /jurora	5 pkt